

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT OMRÅDE VID JUGAREN": 1961-10-23
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT OMRÅDE VID JUGAREN": 1978-03-08

*****

BESLUT: 1961-10-23
DNR: IIII0106-55 (2062)

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN RESOLUTION i nedannämnda ärende rörande fridlysning av naturminne, given Falun i Landskansliet den 23 oktober 1961.

Naturminnets beskaffenhet och areal: Ett område vid sjön Jugaren efter gamla landsvägen till Västerdalarna.

Kommun: Mora köping.

Sökande: fil.l.c. Ragnar Lannerbro och distriktslantmätaren Gunnar Bergholm båda i Mora.

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län.

Fridlysningsföreskrifter: Förbud mot bebyggelse, grus- och stentäkt samt skadegörelse å växande träd, buskar och örter.

Skogsskötseln inom området, bör inriktas på bibehållande av den nuvarande skogstypen.

Skyltar med tillkännagivande om fridlysningen skola uppsättas i erforderlig omfattning.

Yttranden i ärendet ha avgivits av Svenska naturskyddsföreningen, länsarkitekten i länet, Mora köpings byggnadsnämnd, distriktslantmätare i Mora distrikt och naturskyddsrådets i länet arbetsutskott. Därjämte ha vederbörande markägare lämnats tillfälle inkomma med yttrande.

Enär i frågavarande område på grund av sin storslagna natur och sin karaktär av kvartärgeologiskt naturminnesmärke bör särskilt skyddas, beslutar länsstyrelsen jämlikt 5 och 6 §§ naturskyddslagen fridlysa området såsom naturminne.

Tillika finner länsstyrelsen, med stöd av sistnämnda lagrum skäligt att för naturminnet fastställa ovan angivna särskilda föreskrifter rörande detsamma vård och förvaltning.

Talan mot förestående beslut må föras hos Konungen genom besvär, vilka skola antingen ingivas till Kungl. Jordbruksdepartementet eller ock på klagandens risk dit insändas.

Besvären skola vara inkomna till departementet senast inom tre veckor eller, om menighet klagat, inom fem veckor från det klaganden fått del av beslutet.

Som ovan.

På länsstyrelsens vägnar:

S-G. Odéen

*****

SKÖTSELPLAN NATURRESERVAT JUGEN

UPPRÄTTAD AV SKOGSVÅRDSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN
FASTSTÄLLD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN: 1978-03-08

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET JUGEN (Riks reg nr 154)

Följande skötselplan över naturreservatet Jugen i Mora kommun är upprättad i juli 1975 av skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län på grundval av inventering och åtgärdsförslag som utförts. Planen består av tre delar - en allmän del, en dispositions- och skötselplan för mark och vatten samt en dispositions- och åtgärdsplan för friluftsanordningar. Skötsel delen är upprättad för en tid av 10 år, varefter en revidering bör ske.

1 ALLMÄN BESKRIVNING AV NATURRESERVATET JÄMTE FÖRESKRIFTER

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Avsatt år: 1961
Areal: 28 ha
Kommun: Mora
Läge: Ca 22 km SV om Mora vid sjön Jugen
Topografisk karta 14 E MORA SV
Ekonomisk karta 14 E Od Lindorna
14 E 0e Siljansfors

Gränser: Se karta bil 2
Syfte: Att bevara ett område av storslagen natur med kvartärgeologiskt värde.
Ägare: Vika-Vinäsh och Mora Jordägares Samfällighetsförvaltningar, Stora Kopparbergs Bergslags AB samt Erik Irestedt, Sthlm
Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län

1.1.2 Naturförhållanden

Området utgör södra delen av en rullstensås Jugenåsen som börjar NO om Gruvans fäbodan och fortsätter som smal bank över sjön Jugens västra del. Den kan sedan följas i nordvästlig riktning upp mot Sticksöls fäbodan. I sjön Jugen är åsen svagt välvd men NV om sjön blir formen skarpt getryggig och krönet når här 17 m över intilliggande myrmark. Materialet i åsen är grovt och stenigt. Närmast ytan förekommer ett lager av mo och i omgivningarna finns avlagringar av finkornig sand. Detta tyder på att åsen för ca 9000 år sedan avsattes i en isdämd sjö.

1.1.3 Kommunikationer

Reservatet kan mycket lätt nås med bil då det i sin längdriktning genomskärs av en bilväg, som börjar 750 m från reservatets södra del vid länsväg 242.

1.1.4 Serviceanordningar

Badplats
Sanitäranordningar (toaletter, soptunnor). Informationstavla.

1.1.5 Föreskrifter

Jämlikt Länsstyrelsens i Kopparbergs län resolution av 23 oktober 1961 meddelas förbud mot bebyggelse, grus- och stentäkt samt skadegörelse å växande trädbuskar och örter.

2 DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR MARK OCH VATTEN

2.1 Allmän målsättning

Den allmänna målsättningen för naturreservatets skötsel skall vara att bevara åsen i dess ursprungliga skick bl.a. genom att sköta skogen på ett lämpligt sätt för att förhindra erosion och ej tillåta öppnandet av nya grustäkter.

2.2 Principer för disposition av mark samt åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Skogsmarken

Skogen skall skötas så att det skapas ett bestånd av stormhärdiga träd bestående till övervägande del av tall. Denna beståndstyp skall sedan bibehållas med hjälp av lämpliga åtgärder (ex röjning, gallring) för att understryka åsens naturliga karaktär.

2.2.2 Bebyggelse

Ingen bebyggelse utöver den redan befintliga skall tillåtas.

2.2.3 Renhållning

Sophämtning och latrintömning skall genom avtal skötas av kommunen.

2.3 Detaljbeskrivning och deltaljåtgärder

Beskrivning och karta har indelats i skötselområden (bestånd). Varje skötselområde har beskrivits med ledning av inventering varjämte angivits målsättning för skötsel samt åtgärder av engångs- och underhållskaraktär.

Skötselområde 1

Beskrivning:

Väg och bro inom reservatet. Sträckan uppe på åsen i norra delen av reservatet har en riklig vegetation av mestadels ljung mellan hjulspåren. Både bron och vägarna är i gott skick.

Målsättning:

Underhålla bro och vägar så att karaktären av gammal landsväg bibehålls.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Vägen uppe på åsen bör åtgärdas genom grusning av avtagsvägen mot Siljansfors och 200 meter norrut.

Underhållsåtgärd:

Grusning av genomfartsvägarna och översyn av stenbron bör ske vart 5-10 år.

Skötselområde 2

Beskrivning:

Del av Stor-Jugen som är av oligotrof (närlingsfattig) typ med relativt klart vatten.

Skötselområde 3

Beskrivning:

Del av Lill-Jugen som är av oligotrof typ med något brunfärgat vatten.

Skötsel område 4

Beskrivning:

Område i norra delen där åsen går ut i Lill- och Stor-Jugen. Barrungskog med övervägande tall, inslag av björk och sälg. Föryngringen har skett genom självsådd som dock kommit upp något luckigt. Fältskikt av torr ristyp med ca 5 cm tjockt humustäcke. Delvis röjt.

Målsättning:

Att skapa ett stormhärdigt bestånd av huvudsakligen tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Röjning nödvändig enligt skogliga normer ner till ca 1500 stammar/ha eller drygt 2,5 meters avstånd mellan stammarna. Björk och sälg sparas i viss utsträckning.

Underhållsåtgärd:

Svaga gallringar (15-20%) utföres sedan med 10-15 års intervall ner till ett stamantal av ca 500. Ta vara på ev. vindfällan.

Skötsel område 5

Beskrivning:

Område till höger om vägen mot Siljansfors. 80-årig blandskog av tall, gran och björk med betoning på tall och gran. I norra delen mot kärrkanten större inslag av björk och andra lövträd. Fältskikt frisk ristyp med ca 10 cm humustäcke.

Målsättning:

Att bibehålla trädslagsblandningen och skapa ett stormhärdigt bestånd.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Svag gallring nödvändig och dessutom röjning av buskskiktet samt kantzonen mot kärret (bestånd 6).

Underhållsåtgärd:

1-2 svaga gallringar med 5-10 års mellanrum utföres för att nå önskvärt stamantal om ca 550 st/ha.

Skötsel område 6

Beskrivning:

Området gränsar mot omr 5. Ett fattigkärr med lågt stamantal av björk och salixarter.

Målsättning:

Bibehålla kärret intakt.

Åtgärd

Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: -

Skötsel område 7

Beskrivning:

Området beläget vid åsfoten norr om vägen till Siljansfors. Gallrat bestånd av övervägande tall (7/10). Fältskikt av torr till frisk ristyp med ca 8 cm humustäcke.

Målsättning:
Att bibehålla beståndet i nuvarande tillstånd.

Åtgärd

Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd:
Vid behov ta vara på ev. vindfällen.

Skötsel område 8

Beskrivning:
Området beläget där åsen börjar få karaktär av getrygg.
40-årigt gallrat och delvis röjt tallbestånd. Fältskiakt av torr ristyp med ca 5 cm humustäcke.

Målsättning:
Att skapa ett stormhärdigt bestånd av tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd:
Röjning av oröjda delar.

Underhållsåtgärd:
Svaga gallringar (15-20%) med 10-15 års intervall ner till 450-500 st/ha. Ta vara på ev. vindfällen.

Skötsel område 9

Beskrivning:
Området beläget norr om omr 8 på den mest utpräglade getryggen.
5-10 årig (luckig) plant- och ungskog av huvudsakligen tall med 10 st fröträd (tall) dessutom lövsly (björk och asp) samt enstaka granplantor. Fältskiakt av torr ristyp med 5 cm humustäcke. Två grustäkter finns också inom beståndet.

Målsättning:
Att skapa ett stormhärdigt bestånd av tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd:
Avverka fröträden snarast möjligt samt hjälplantera nordöstra delen av området (2/1 tall 500 plant/ha). Viss röjning av tall och lövsly i södra delen av området. Restaturering av grustäkterna.

Underhållsåtgärd:
Röj och därefter gallra med 10-15 års intervall.

Skötsel område 10

Beskrivning:
Området beläget i getryggens östra kant. Kalyta med fröträdställning av tall. Fältskiakt av torr ristyp med 5 cm humustäcke. Återbeskogning genom självsådd.

Målsättning:
Att så fort som möjligt återbeskoga området med tallskog.

Åtgärd

Engångsåtgärd:
En manuell markberedning bör utföras snarast för att underlätta självsådden samt viss lövslyröjning.

Underhållsåtgärd:

Röj a och därefter gallra med 10-15 års intervall. Avverkning av fröträd efter 5-10 år.

Skötsel område 11

Beskrivning:

Området beläget i norra delen av reservatet. 130-årigt bestånd av tall med enstaka björk och gran. Fältski kt av torr ristyp med 6 cm humustäcke. Tidigare gallrad.

Målsättning:

Behålla ett stormhärdigt bestånd.

Åtgärd

Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd:

Ta vara på ev. vindfällen.

Skötsel område 12

Beskrivning:

Området ligger som en kil i omr 11. 40-årigt tallbestånd obehandlat. Fältski kt av torr ristyp med 5 cm humustäcke.

Målsättning:

Att skapa ett stormhärdigt bestånd av tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Kombinerad röjning och gallring nödvändig.

Underhållsåtgärd:

Svaga gallringar med 10-15 års intervall.

Skötsel område 13

Beskrivning:

Området består av öarna inom reservatet. ~ 150 årig tallskog med mindre ytor av ungskog. Fältski kt av torr ristyp med 5 cm humustäcke. Skogen har gallrats för länge sedan.

Målsättning:

Att behålla ett stormhärdigt bestånd av tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: -

Skötsel område 14

Beskrivning:

Området mellan sjöarna norr om stenbron. Tallbestånd med varierande ålder och med inblandning av gran. Fältski kt av torr ristyp med 5 cm humustäcke. Inom området ligger två fritidshus med tillhörande förvaringsbod och toalett. Två igenväxta grustäcker av obetydlig omfattning finns också inom området (ingen åtgärd nödvändig).

Målsättning:

Att skapa ett stormhärdigt bestånd av huvudsakligen tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Kontroll av byggnadstillståndet för de inom reservatet belägna fritidshusen. Rökning av underväxt nödvändig inom 5 år samt svag gallring.

Underhållsåtgärd:

Svaga gallringar (1-2) med 5-10 års mellanrum ner till ett stamantal av ca 500/ha.

Skötsel område 15

Beskrivning:

Området beläget i sydligaste delen av reservatet. Inom området är badplatsens toalett placerad. 65-årig tallskog som nyligen gallrats (1968-69). Fältskikt av torr ristyp med 5 cm humustäcke.

Målsättning:

Att skapa ett stormhärdigt bestånd av tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Bränning av gamla rishögar.

Underhållsåtgärd:

Svaga gallringar (1-2) med 10-15 års intervall ner till ett stamantal av ca 500 st/ha. Årlig städning av området.

Skötsel område 16

Beskrivning:

Området mellan sjöarna söder om stenbron. I dess södra del öster om vägen ligger en badplats. 120-150 årig tallskog som delvis åtgärdats (1968-69). Fältskikt av torr ristyp med 5 cm humustäcke.

Målsättning:

Skapa ett stormhärdigt bestånd av tall.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Skyltning vid badplatsen för att informera att besökare befinner sig på ett naturreservat.

Underhållsåtgärd:

Årlig städning av hela området samt återkommande slyrökning vid behov.

Skötsel område 17

Beskrivning:

Området består av en strandzon om ca 2 m:s bredd som gränsar mot Stor-Jugen. Strandlinjen vegetationslös med sten, grus och sand. I övrigt förekommer i strandzonen endast vegetation norr om stenbron samt något ute på öarna - vanligtvis lövträd (björk och al) dock finns även tall och gran.

Målsättning:

Att bibehålla viss vegetation för att förhindra erosion.

Åtgärd

Engångsåtgärd:

Svag rökning av kantzonen norr om stenbron.

Underhållsåtgärd:
Upprepad röjning av lövsly vid behov.

Skötselområde 18

Beskrivning:
Området består av en strandzon om ca 2 m:s bredd, som gränsar mot Lill-Jugen. Strandlinjen är beklädd med vass. Längre upp på strandzonen förekommer yngre buskar och träd bl.a. björk, al, gran och tall.

Målsättning:
Att vid behov begränsa vassspridning till närmast stranden samt att bibehålla träd- och buskvegetationen till viss del p.g.a erosionsrisken.

Åtgärd

Engångsåtgärd:
Svag röjning av kantzonen.

Underhållsåtgärd:
Upprepad röjning av lövsly vid behov.

3. PLAN FÖR ANLÄGGNING, DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV ANORDNINGAR FÖR REKREATION

3.1 Allmänt

Planen har upprättats på basis av för naturreservatet angivet syfte samt med hänsynstagande till de natur- och landskapsvärden som klarlagts genom inventeringar.

3.2 Friluftsanordningar

För att avgränsa badplatsen från övriga delar av reservatet bör ett staket sättas upp.

3.3 Information

3.3.1 Information om reservatet bör delges allmänheten genom att beskrivning bör finnas i Mora kommuns turistbroschyrer.

3.3.2 Vägvisare enligt svensk standard bör sättas upp vid allmän landsväg.

3.3.3 Informationsskyltar enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar skall uppsättas vid infarterna till reservatet samt vid badplatsen. Redan uppsatta skyltar bör kompletteras med tydligare och större märken för naturreservat.

3.3.4 Toalett finns i anslutning till badplatsen. Vid behov skall en utrustning av denna ske.

3.3.5 Parkeringsplats bör iordningställas i närheten av badplatsen.